Nro 121.

# KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Poniedziałek dnia 5 Października v. s. 1831 Roku.

## Wiadomości Krajowe.

### Biografia Jenerała Inżynieryi Hrabiego Oppermana 1go.

Jenerał Inżynieryi Hrabia *Opperman*, urodzony w Niemczech, w ciągu długoletniego zawodu, okazał dowody przywiązania swojego do Rossyi, służąc jey przez lat pięćdziesiąt. Oyciec jego był Radzcą Taynym Wielkiego Xięcia Hessen-Darmsztadzkiego. W roku 1779 wszedł on do służby tego Monarchy, a w r. 1783 będąc kapitanem inżynieryi przeszedł do służby Rossyyskiey, w stopniu porucznika tegoż korpusu. Pierwszém jego staraniem było nabyć gruntowney znajomości języka rossyyskiego, co też naylepiey mu się udało. Woyna z Rossyą nastręczyła mu zręczność pokazania, że godnym był nowey swey oyczyzny; sprawował on w niey urząd Naczelnego Kwatermistrza przy Xięciu *Nassau-Siegen*. Po zawarciu pokoju ze Szwecyą, *Opperman* podniesiony do stopnia kapitana i ozdobiony orderem S. Jerzego 4tey klassy, odbył w roku 1792 kampanią przeciw Polakom. W roku 1795, podniesiony został na stopień Majora, a Cesarz Paweł wstąpiwszy na Tron przyłączył go do Depo Kart, które zostawało pod bezpośrednim kierunkiem J. C. Mości. W roku 1798 *Opperman* otrzymał dymissyą w stopniu jenerał-majora, lecz w r. 1800 wszedł znowu w służbę do korpusu inżynieryi, do departamentu wodney kommunikacyi, skąd następującego roku przeszedł do Depo Kart i przyłączony został do Orszaku J. C. Mości. Służba jego w Depo pod panowaniem Cesarzów Pawła i Alexandra oznamionowaną jest ważnemi pracami topograficznemi; wspominamy tu wyborną mappę wojenną granic zachodnich Cesarstwa, wydaną w r. 1799, i zupełne szczegółowe plany twierdz Rossyyskich. W r. 1805, jenerał-kwatermistrz hrabia *Suchtelen* i jenerał-major *Opperman* przedstawili Cesarzowi szczegółową kartę Rossyi na stu arkuszach, będącą jedném z naylepszych wydań topograficznych w Rossyi, a za którą jenerał *Opperman* nagrodzony został orderem ś. Anny 1szey klassy. W roku 1807, po odbytey kampanii przeciw Francuzom, jenerałowi *Oppermanowi* poruczono fortyfikacye *Kronsztadtu* przywieść do stanu obronnego. W r. 1809 mianowany został inspektorem korpusu inżynieryi, na mieyscu Jenerała inżynieryi Hrabiego *Suchtelena*; nowe urządzenie i etaty korpusu, ułożone po większey części przez jenerała *Oppermana*, przedstawione były Cesarzowi i zyskały potwierdzenie w miesiącu październiku tegoż roku. Jenerał *Opperman* często wydalał się z *Sankt-Petersburga* celem obrania środków dla obrony granic zachodnich. Wtenczas założył on fundamenta twierdzy *Bobruyskiey*. Wyniesiony w roku 1811 na stopień jenerał-porucznika, został mianowany dnia 28 lutego 1812 r. dyrektorem departamentu inżynieryi, w ministeryum woyny, i tym sposobem, połączył on w swey osobie ogólną dyrekcyą inżynieryi raz jako inspektor korpusu, powtóre jako dyrektor departamentu. W miesiącu marcu 1812 r. jenerał *Opperman* objeżdżał fortece, w celu zupełnego ich przyprowadzenia do stanu obrony; prace jego zostały pomyślnym uwieńczone skutkiem, a nowa twierdza *Bobruyska*, będąca na początku woyny przeciwko Francuzom punktem zbierania się naszey Armii, została nietkniętą i w czasie ustępowania Francuzów; służyła ona za punkt zbierania się i za skład zapasów żywności dla woysk rossyyskich, które ich ścigały. Jenerał *Opperman*, powołany do główney kwatery przez Feldmarszałka Xięcia *Kutuzowa-Smoleńskiego*, zaszczycony został zupełném jego zaufaniem. Po odbyciu kampanii 1812 r., kierował oblężeniem twierdzy *Torunia*, który poddał się dnia 4 kwietnia 1813 r.; za to oblężenie otrzymał order ś. Jerzego 3ciey klassy. — Jenerał *Opperman* powołany był potém na dowódzcę woysk, które blokowały twierdzę *Modlin*, a dnia 19 czerwca, został mianowany Naczelnikiem sztabu głównego armii polskiey i w tey godności odbył kampanie 1813 i 1814, za które w nagrodę otrzymał zagraniczne ordery. — Powróciwszy z armii jenerał *Opperman* zajął się ostateczném urządzeniem korpusu inżynieryi. W r. 1816, Cesarz oświadczyć raczył naywyższe swe zadowolenie za starania i gorliwość, z jaką zarządzał przez lat 18 Depo Kart, którego dozor poruczony został Naczelnikowi głównego sztabu J. C. Mości, pod nazwiskiem Wojennego Topograficznego depo. W r. 1818, J. C. W. W. X. Nikołay został mianowany Jenerał-inspektorem korpusu inżynieryi, i od tey chwili korpus inżynieryi nagle postępował ku doskonałości. Szkoła inżynierów doszła do kwitnącego stanu. Jenerał *Opperman* prawie corok jeździł opatrywać twierdze, i jego w tym względzie zaspakajające rapporta zjednały mu w rozmaitych czasach nowe dowody życzliwości Monarchy. Obsypany jego darami, żywo uczuł jego stratę, i w głębokiém zmartwieniu, którego doznał po zgonie wiekopomney pamięci Cesarza Alexandra, miał przynaymniey tę smutną pociechę, iż wezwany był wespół z innymi do kierowania budową pomnika, przeznaczonego Wspaniałomyślnemu Monarsze, szczerze opłakiwanemu od wszystkich jego poddanych. — W r. 1826 J. C. W. W. X. Michał został mianowany Jenerał-inspektorem inżynieryi, a Jenerał *Opperman* otrzymał cyfrę Panującego Cesarza Jegomości dla noszenia na epoletach. W ciągu tegoż roku, został mianowany, wspólnie z Ministrem skarbu i Ministrem spraw wewnętrznych, Członkiem komitetu zaymującego się rozważaniem budowli w Cesarstwie. Oprócz tego był on prezydentem komitetu, zaymującego się, szczególniey rozważaniem sposobu wychowania i nauczania po korpusach kadetów. Powierzona w r. 1827 jenerałowi *Oppermanowi* szkoła artylleryi była przedmiotem szczególney jego troskliwości. W tymże czasie poruczono mu zarząd świeżo utworzonego departamentu budowli morskich, który z należącemi do niego częściami wkrótce przezeń urządzony został. Oprócz prac w wydziale inżynierskim, jenerał *Opperman* spełnił należycie z zaszczytem wiele szczególnych poleceń, dawanych mu przez Cesarza. Dnia 26 sierpnia 1827 r. wezwany został do zasiadania w Radzie Państwa, co powiększyło jeszcze bardziey sferę jego działania. W nagrodę długoletnich usług i niezmordowaney gorliwości, jenerał *Opperman* został wyniesiony do godności Hrabiego Cesarstwa, przez ukaz wydany dnia 1 lipca 1829 r. w teyże twierdzy Bobruyskiey, którą założył. Oprócz tych licznych zatrudnień, Hr. *Opperman* miał jeszcze czas być pożytecznym, jako prywatny człowiek; od r. 1827 był kuratorem kościoła ewangelickiego śś. Piotra i Pawła i szkoły parafialney, przy tymże kościele ustanowioney: on podał projekt wystawienia nowego kościoła dla tey parafii i domów do niey należących i wyjednał na ten przedmiot u J. C. Mości pożyczkę 600,000 rubli z Banku Pożyczkowego. W roku 1830, hrabia *Opperman* obrany został członkiem honorowym Akademii nauk. Dnia 25 czerwca 1830 r. J. C. Mość udzielił mu znaki orderu ś. Andrzeja, na początku zaś 1831

r. z powodu odjazdu J. C. W. W. X. Michała do Armii działającey poruczył jego staraniom szkołę podchorążych gwardyi. Wkrótce potém był on mianowany prezydentem komissyi budowania katedry ś. Izaaka. Wśród tych zatrudnień przez śmierć wydarty on został familii, która go ceniła wysoce; podwładnym, którzy go szczerze opłakują, oyczyznie i Monarsze, który stracił w nim przywiązanego poddanego, pożytecznego przez swe obszerne i głębokie znajomości, jakoteż przez niezmordowaną gorliwość. Hrabia *Opperman* umarł z cholery dnia 2 upłynionego lipca, zanosząc do grobu żywy żal wszystkich, którzy go znali, i którzy umieli cenić doskonałe przymioty jego duszy. Żałujemy, że obręb tego pisma nie pozwala nam wchodzić w szczegóły wszystkich zasług tego jenerała, których tylko głównieysze skreśliliśmy rysy; odsyłamy przeto naszych czytelników do interessującego artykułu *Syna Oyczyzny*, z którego i nínieyszy został wyjęty.

— W pierwszém półroczu teraźnieyszego 1831 wydobyto z kopalni Uralskich następującą ilość złota i platyny:

*Złoto.* — W kopalniach skarbowych wydobyto 84 pudów, 27 funtów, $63\frac{3}{9}$ zołotników. — Z kopalni prywatnych osób 108 pudów, 1 funt 32 zołotniki. — A w ogóle wydobyto wszystkiego złota 192 pudów, 28 funtów, $95\frac{3}{9}$ zołotników.

*Platyna.* — W kopalniach skarbowych wydobyto 3 pudy, 31 funtów, $57\frac{5}{9}$ zołotników. — Z kopalni prywatnych osób: 51 pudow, 25 funtów, $\frac{2}{9}$ zołotników. — A w ogóle wydobyto platyny 55 pudów, 17 funtów, $19\frac{4}{9}$ zołotników. (*J.d.S.P.*)

## Prussy.

*Berlin d. 24 września.*

Piszą ze *Szczecina*: „Przeszłego lata, a szczególniey w miesiącu lipcu, uczyniono ważne postrzeżenie, że woda w morzu Baltyckiém była nadzwyczaynie ciepła, tak, iż przechodziła częstokroć ciepło powietrza. Naturaliści czynią z tego fenomenu, oraz z wielu innych wniosek, iż jest w ciele ziemskiém pewne rozsprzężenie, które może zrodzić wielką zarazę, która się już objawia.

— Do południa dnia dzisieyszego, od okazania się cholery, zachorowało w Berlinie 676, wyzdrowiało 91, umarło zaś 367. (*J. d. S. P.*)

## Francya.

*Paryż dnia 11 września.*

Czytamy w gazecie *l' Indicateur de l' Est*: „Dnia 6 o drugiey z północy woda *Mozelli* nagle przybyła, co może być przyczyną wielu nieszczęść. Zalała one wszystkie ogrody, staynie w *Longueville*, oraz drogi idące do *Lorry* i do *Plappeville*; w *Metz* wiele ulic niepodobna przebyć; ostatnie arkady mostu *Thionville*, parte drzewem i innemi rzeczami niesionemi przez *Mozellę*, zatamowały odpływ wody; jedna z arkad mostu *des Morts* chwieje się i grozi co chwila upadkiem. Wiele w tey powodzi zginęło bydła. Mnóstwo osób zajętych jest na drodze paryzkiey wyciąganiem rzeczy przez wodę naniesionych. Od dnia 30 października 1824 r. nie widziano tak wielkiey powodzi.

— Wnocy z dnia 4 na 5 t. m. rzeka *Ill* wezbrała i wylała z brzegów w *Mühlhausen*, które to miasto i okolice jego przedstawiują tylko obszerną powierzchnią wody; szkody przez to sprawiono szacują na 500,000 fr. — *Doubs* wezbrała także i wielkie zniszczenia poczyniła w *Bezansonie* i okolicach. — Piszą z *Lugdunu*, że *Rodan* także podniósł się nadzwyczaynie.

— Arcybiskup paryzki, hrabia Hyacynt *de Quelen*, żąda od miasta *Paryża* 84,000 fr. wynagrodzenia za straty poniesione przezeń w miesiącu lipcu 1830 r.

— Zaszły wielkie rozruchy na jarmarku w *Contres* w okręgu *Blois*, z przyczyny podniesioney ceny zboża; lud rzucił się na wielu handlarzów zboża, którzy zmuszeni byli schronić się do domów, gdzie pospólstwo ich otoczyło; ale przybyli wkrótce żandarmowie i poymali winowayców.

— Podług listu, pisanego z *Saumur* dnia 5 t. m. wielu naczelników band w *Wandei* poddało się. *Sortant* przybył dnia 3 do *Chollet*, prosząc o amnestyą dla siebie i dla swoich wspólników, a otrzymawszy je poddał się z 50 ludźmi. *Delaunay* i syn jego, jak mówią, mają zamiar póyść za jego przykładem, i tym sposobem nie należy się obawiać woyny domowey w *Wandei*.

— Piszą z *Tulonu* pod dniem 2 t. m., iż uzbrajają tam nową wyprawę, której przeznaczenie jeszcze jest niewiadome. Okręty liniowe są uzbrojone, i rozkazano pośpieszać naprawę okrętów: *Tróyzębu* i *Algieru*. Bandera kontr-admirała *Hugona* będzie zatknięta na pierwszym.

— Listy pisane od granic Dalmacyi zawierają, że dnia 24 Lipca deputacya miasta *Skutari* przybyła do główney kwatery tureckiey dla oznaymienia o swém poddaniu się. Mustafa-Basza, który na próżno, zamyślał umknąć ze swojemi skarbami przez kray Montenegrynów, został zamknięty w warowni skutaryyskiey.

— Ponieważ pałac inwalidów, szczególniey przeznaczony jest na umieszczenie i chowanie trofeów wojennych, zdobytych przez woyska francuzkie, przeto na żądanie marszałka *Jourdan* przyszlą tam 24 dział, wziętych w *Algierze*, haubicę konstantynopolską zabraną w *Nawarynie*, moździerz z fortecy *Ehrenbresteinu*, 48-funtowe austryackie działo znaydujące się w *Metz*, łańcuch tamujący przeyście na *Dunaju*, wzięty w *Wiedniu*, a teraz znaydujący się w *Strazburgu*. Baterya inwalidów składać się tylko będzie ze dwunastu, czternastu, albo szesnastu znacznieyszych dział, zabranych przez woyska francuzkie.

— Utworzyła się w *Paryżu* kompania akcyonistów, w celu zaprowadzenia liniy telegraficznych między znacznieyszemi miastami handlowemi Francyi, dla nayrychleyszego, jak tylko być może, przesyłania ważnych wiadomości handlowych. Podług prospektu ogłoszonego przez kompanią, wiadomość przesyłana takową drogą dóydzie w jedney minucie, kiedy na tęż samą odległość, za pomocą zwyczaynych środków kommunikacyi potrzebowałaby na to 9 do 12stu godzin czasu; przesłanie depeszu od 12 do 15 mającego wierszy kosztować będzie 12 do 15 franków na odległość stu godzin drogi. Pierwsza linia telegrafów, będzie zaprowadzona między *Paryżem*, *Rouen* i *Havre*; roboty około tego natychmiast się rozpoczną po otrzymaném pozwoleniu od Króla.

— Na posiedzeniu akademii nauk dnia 29 Sierpnia, doktor *Chaponnier* doniósł, że Indyanie używają przeciw cholerze oliwy, w którey moczą liście i pączki drzewa kamforowego. Łatwo będzie można otrzymać we Francyi oliwę, takież własności posiadającą, rozpuszczając kamforę w oliwie, w ilości 12stu gran na uncyą. Oliwa kamforowa działa podobno również skutecznie, jak oley cajeput, którego dobre skutki nie dawno wyłożone zostały w rozprawie czytaney na posiedzeniu akademii lekarskiey, może się też nabywać tanio, gdy tymczasem pierwszy jest drogi i bardzo rzadki w handlu.

— Piszą z *Marsylii* pod dniem 26 Sierpnia, że płynąca z *Wenecyi* korweta austryacka zawinęła dniem przedtém do przystani w *Muridon*; przywiozła ona włochów, poddanych papiezkich, zabranych przez okręt austryacki pod *Ankoną*, którzy potém zostali uwolnieni. Siedmiu z nich wysiadło na ląd w *Civitta-Vecchia*, dla powrócenia do swoich familii; między nimi znaydnje się *Armari*, który dowodził awangardą armii *Zucchi*; w *Rimini* został on raniony, a teraz otrzymał pozwolenie powrócić do *Rzymu*. Trzynaście osób przybyło do *Marsylii*.

— *Dnia 15* —

*Birża paryzka dnia 14.* Pięć od sta 87 fr. 70. — Trzy od sta, 59 fr. 60. — Akcye bankowe 1540 fr. — Pożyczka królewsko-hiszpańska 64.

— Powiadają, że Król niezabawem odbędzie podróż do *Cherbourga*, *Brestu*, *Nantes* i *Larochelle*.

— Xiąże *Orleański* przybył do *Maubeuge*. Główna kwatera marszałka *Gérard*, ma być znowu dnia 10 t. m. założoną w tém mieście. W o-

kolicach tego miasta, stać będzie obozem 18 do 20,000 woyska. Wielki park artylleryi powrócił do Francyi.

— Przez postanowienie królewskie z dnia 11, marszałek *Mortier* Xiążę *Trevizy*, mianowany jest wielkim kanclerzem orderu legii honorowey, na mieyscu marszałka *Macdonalda*, Xięcia *Tarentu*, który został uwolniony od tych obowiązków.

— Czytamy w *Gazecie Handlowey*: „Otrzymaliśmy z *Londynu*, drogą nadzwyczayną, następujący list, datowany dnia 9 września o godzinie 11 wieczorem: Przeszłego wtorku o szóstey wieczorem, konferencya podpisała nowy protokół, który przepisuje ostatecznie, ażeby natychmiast wszystkie woyska francuzkie, ustąpiły z Belgium; nie chce ona przystać na to, aby tam zostało kilka tysięcy woyska, którego żądał *Leopold*, i które Francya miała tam zostawić do czasu upłynienia terminu zawieszenia broni, to jest, do dnia 10 przyszłego miesiąca października."

— Rozeszła się na giełdzie pogłoska, jakoby marszałek *Gérard*, zrzekł się dowództwa nad armią północną, i że jenerał *Athalin*, będzie mianowany dowódzcą dwónastotysiącznego korpusu, zostającego teraz w Belgium.

— List z *Bruxelli*, otrzymany drogą nadzwyczayną, donosi, że Król *Leopold*, prosił jenerała francuzkiego, aby ustąpił z Belgium, jak tylko być może nayrychley, nie czekając odpowiedzi konferencyi, na prośbę rządu francuzkiego o pozwolenie zostawania tam woysku, do dnia 25 t. m.

— Naywiększa spokoyność panuje ciągle w *Rzymie*. Król Neapolitański daje 4,000 karabinów w nagrodę armat zabranych niegdyś z *Rzymu* przez *Murata*, oraz 2,000 w prezencie. Spodziewają się w przyszłém ogłoszeniu urządzenia administracyynego. Urządzenie municypalne dotąd zastosowane zostało tylko do prowincyi.

— Jenerałowie i sztabs-oficerowie, którym naznaczono udać się do Belgium dla uczenia i urządzenia armii belgickiey, zostawać mają na żołdzie tego kraju; lecz nosić będą mundur i kokardę francuzką, oraz zachowają prawa swoje i tytuły, których nabyli we Francyi. Imiona ich są: jenerałowie porucznicy: hrabia *Grundler* i baron *Billard* do piechoty; jenerał-porucznik baron *Picquet* do jazdy; jenerał-porucznik *Desprez* do sztabu głównego; jenerał-porucznik baron *Evain* do artylleryi, a marszałek-polny kawaler *Nempde* do inżynieryi. Półkownicy: *Dillon*, *Chatry-Lafosse*; podpółkownicy *Devaux*, *Saint Paer*, *Schwenbourg*, oraz szefowie batalionów i szwadronów: *Luchapt*, *Ast*, *l'Esparda*, *Noel*, *Bisiaux* i t. d. zostają pod rozkazami wyżey wymienionych jenerałów.

— Poruczono kommissyi, złożoney z PP. *Dupin* starszego, *Vittet* i *Alent*, przygotować projekta do prawa względem likwidacyi dawnieyszey listy cywilney i względem ustanowienia nowey.

— Podano do izby deputowanych petycyą, podpisaną przez znaczną liczbę negocyantów stolicy, w którey upraszają o zniesienie przywileju maklerów handlowych.

— Sąd kassacyyny postanowił, iż xiądz nie powinien być uważany, za urzędnika kraju, że zatém może być pozwanym przed sąd, bez uprzedniego zezwolenia rady stanu.

— Przygotowano zamek *Rambouillet* dla byłego. Deja algierskiego, który, jak powiadają, ma zamiar osiąść na zawsze we Francyi.

— Donoszą z *Havre*, że jenerał *Favier* wsiadł sam na okręt z kilku portugalczykami i popłynął do *Terceiry*.

— Na mocy postanowienia królewskiego z dnia 7 t. m. szkoła normalna początkowa akademii paryzkiey przenosi się do *Wersalu*.

— Dowiadujemy się, że strażnicy służący na komorach celnych w dziewiętnastu departamentach będą podzieleni na bataliony wojenne.

— Twierdzą, że rząd ma zamiar prowadzić daley obwarowanie *Paryża*. Roboty około tego mają się rozpocząć, jak mówią, w przyszłym tygodniu; inżynierowie otrzymali rozkaz, aby byli gotowymi.

— Postanowienie z dnia 27 sierpnia przepisuje środki, tyczące się urządzenia na sposób woyskowy w razie woyny, leśniczych, oraz strażników lasów królewskich i gajow gminnych. Ludzie mogący służyć w obrotach woyskowych za przewodników lub gidów, zapisani będą w kontroli wojenney i podzieleni zostaną na kompanie, pod nazwiskiem przewodników administracyi lasów. Będą oni wezwani do czynności w razie tylko nayścia na kray nieprzyjaciela.

— Piszą z *Tulonu*: „Korweta *Moza* popłynęła z woyskiem do *Oran*. Fregata *Bellona* także z woyskiem, przeznaczoném na tenże cel, wyszła pod żagle, na niey płynie jenerał *Boyer*. Admirał *Hugon* zawiesi swoją banderę na fregacie *Ifigenia*. Ta okoliczność, oraz wydany rozkaz względem rozbrojenia okrętów *Algieru* i *Tróyzębu*, dowodzi, że projekt wyprawy, o którey nie dawno mówiono, został zaniechany, chyba, że inny admirał będzie przeznaczony dla dowodzenia nią, albo, że fregata *Ifigenia* nie popłynie już do *Lewantu*."

— Listy pisane z *Terceiry* pod dniem 24 lipca donoszą, że wyspy *Graciosa*, *Flores* i *Corvo* dobrowolnie ogłosiły władzę królowey *Donny-Maryi* i kartę konstytucyyną Portugalii. Na wszystkich tych wyspach lud powstał przeciw woysku, stojącemu tam garnizonem, i przymusił je do złożenia broni. Na *Graciosa* poddało się 400 żołnierzy woyska liniowego. Akta i proklamacye oznaymujące o tych ważnych wypadkach były ogłoszone w urzędowey gazecie Terceirskiey.

— Proklamacya prezydenta *Boyera* przeciwko Francuzom sprawiła taką radość w mieszkańcach części hiszpańskiey *St. Domingo*, że gdy ją otrzymano dnia 20 czerwca, wtedy wieczorem była powszechna illuminacya! Dowody tych nieprzyjacielskich skłonności ku Francuzom są tém bardziey godne uwagi, iż podobieństwa do woyny zatamowały handel, który ożywiał *St. Domingo*.

(*J.d.S.P.*)

### Anglia.

*Londyn d. 18 września.*

*Papiery publiczne.* — Konsolidy 82⅝.

Izba niższa, na posiedzeniach dnia 14 i 15, słuchała raportu o bilu reformy; rozprawy zamknięte zostały na ostatniém posiedzeniu, i bil wydrukować rozkazano. Lord *John Russel* uwiadomił, iż za dni 15 przedstawi bil, którego celem będzie ulepszenie praw przeciwko przekupstwu w wyborach. P. *Hunt*, podał wniosek do roztrząśnienia i uchylenia praw zbożowych. P. *Hume*, chociaż jest wielkim tych praw przeciwnikiem, poczytał jednakże wniosek ten za niewczesny, i żądał poprzedzającey kwestyi, która przyjętą została większością 194 głosow, przeciwko 6.

— Sir *F. Burdett* i P. *Byng*, odmówili przyjęcia parowstwa; odmówienie ich zawiera się w nader krótkich wyrazach, i ukrywa się pod wyrażeniami wdzięczności, za ofiarowany im zaszczyt.

— Gazeta dworska, zawiera jeszcze dwie nominacye parów: lorda *Cloncurry* na Barona *Cloncurry* i admirała *J. Saumarez* na Barona *Saumarez*.

— Mniemają, iż Król wyniesie margrabiów *Anglesea*, *Stafford* i *Cleveland*, do godności Xiążęcey; lord *J. Russel* i *A. Taylor*, zostaną także parami.

— Sir *J. Caleraft*, członek parlamentu i płatnik floty za ministeryum *Wellingtona*, który przez długi czas trzymał równowagę między partyami *wighs* i *torys*, a nakoniec przyłączył się do stronników reformy, odebrał sobie życie dnia 11, we własném mieszkaniu. Mówią, że ożenienie się jego syna z aktorką Miss *Love*, oraz nie dostanie mieysca za teraźnieyszego ministeryum, przyłożyły się do pomieszania jego rozumu. Urzędnik, który obeyrzał ciało dnia 13, oraz przysięgły, uznali, że to zabóystwo pochodzi z pomieszania zmysłów.

— Sir *R. Gordon*, poniósł w czasie pożaru przedmieścia *Pera*, osobistey szkody na 4,000 f. s., pałac poselstwa wystawiony w r. 1800; kosztował 40,000 f. s. Kompanie assekuracyyne będą musiały znaczne zapłacić summy negocyantom, prowadzącym handel z *Lewantem*.

— Donoszą z *Edymburga*, że od kilku dni z rozkazu głównodowodzącego woyskami w Szkocyi, straż złożona z dziewięciu żołnierzy i jednego pod-

)*(

oficera, postawiona została przed pałacem w *Holyrood*, gdzie mieszka *Karol X.* — Xiąże *Bordeaux*, bawi ciągle w *Edymburgu*, gdzie niedawno zwiedzał zakłady publiczne.

— Admirał *Codrington*, wyszedł znowu pod żagle dnia 12, z resztą swojey eskadry; śrzodek ten, jak powiadają, przedsięwzięty jest dla ćwiczenia marynarzy w obrótach morskich.

— Ostatnia poczta z *Antyllów*, przywiozła nowe pogróżki osadników, którzy odmawiają wszelkiego posłuszeństwa Anglii, twierdzą nawet, iż sekretnie udały się w tym względzie do rządu Washingtońskiego. Dwa okręty liniowe, *Wellesley* i *Talavera*, powiozą do Indyy-Zachodnich 56 i 66 półki liniowe, dla utrzymania w posłuszeństwie osadników i niewolników, i w celu przeszkodzenia ogłoszeniu niepodległości, którém grożą metropolii.

— Gazeta *Kuryer* twierdzi, że ministeryum otrzymało od rządu francuzkiego urzędowe zapewnienie, że woyska francuzkie ustąpią zupełnie z Belgium do dnia 1 Października. Taż gazeta donosi, że konferencya wydała już postanowienie, względem fortec belgickich, lecz jeszcze nic nie uradziła względem podziału długu i odznaczenia granic.

— Ajenci *Don Pedra*, rozpoczęli swoje operacye i złożyli dnia 15, summy, potrzebne na kupienie dwóch okrętow wojennych, *Azya* i *Kongres*, które były budowane na rachunek rządu mexykańskiego.

— *Don Pedro*, wkrótce spodziewany jest w *Londynie*, i mówią, że kilku kapitalistów zgadza się zaliczyć mu 300,000 f. s., na wyprawę przeciwko Portugalii.

— Gazeta *Kuryer* ogłasza memoryał, podany przez trzydziestu trzech uczciwych negocyantów angielskich do P. *Hoppnera*, konsula Angielskiego w *Lizbonie*, względem uciemiężenia, jakiego doznają w Portugalii poddani Angielscy.

— Podług listow z *Madery* dnia 20 sierpnia, rząd tey wyspy uczynił wszelkie przygotowania do obrony, przeciwko wyprawie, którey codziennie spodziewają się z *Terceiry*. Wezwano milicyą: wielu mieszkańców unosi się, inni zaś zajęci są ukrywaniem swoich towarów, pieniędzy i kosztownych rzeczy. (*J. d. S. P.*)

### Sprawy Niderlandzkie.

*Bruxella dnia 19 Września.*

Na posiedzeniu dnia 12, senat wybrał P. *Stassart* prezydentem, PP. *Beits* i *Vilaina* XIV wice-prezydentami, a PP. *Rhodes* i *Ausembourg* sekretarzami.

— Na posiedzeniu dnia 16, izba deputowanych przyjęła prawo, tyczące się sposobu ogłaszania praw (promulgacyi), oraz prawo dozwalające Królowi oddalać ze służby w niektórych przypadkach oficerów, nie naznaczając im pensyi, ani żołdu. — Na posiedzeniu dnia 17 izba przyjęła prawo, tyczące się pożyczki 10 milionów zł. hol. na wydatki ministeryum woyny, oraz prawo wzywające milicyą z 1826 roku do broni i także prawo dozwalające Królowi przyymować do woyska oficerów cudzoziemskich.

— Przez postanowienie z dnia 15, Król zalecił ministrowi woyny, postawić na stopie czynney pierwszy oddział gwardyi obywatelskiey.

— Gazeta *Emancipation* donosi, że ministeryum spraw zagranicznych otrzymało dnia 11, 39ty protokół konferencyi londyńskiey; ściąga się on do ustąpienia Francyi z Belgium, i do zajęcia *Luxemburga* przez Związek Niemiecki.

— Rząd przyjął projekt wielkiey wagi dla handlu belgickiego w ogólności, szczególniey zaś dla handlu *Antwerpii*; ma być zaprowadzona droga żelazna między tém miastem a *Kolonią*, która służyć będzie do przewożenia towarów za pomocą statków parowych. Inżynierowie znaydują się już na mieyscach, i zaymują się przygotowawczemi robotami.

— Trzy domy handlowe angielskie, które opuściły *Antwerpią* z powodu wypadków politycznych, powracają teraz i znowu osiądą w tém mieście. (*J. d. S. P.*)

### *Ogłoszenie.*

1. Lekcye w Gymnazyum pierwszém, Szkole przy niém powiatowey i parafialney przy kościele S. Jana, już się rozpoczęły, uwiadamiają się o tém Rodzice i Opiekunowie, którzy mają oddawać do tych szkół swe dzieci, aby z wysłaniem onych nie opaźniali się. Wilno 1831 roku Października 5 dnia.

Dyrektor Szkół Guberuii Wileńskiey Radzca Stanu i Kawaler Kajetan Krassowski. (541)

### *Publiczna przedaż.*

1 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w nim przeznaczono przedać z publicznego targu położony w mieście Pińsku, murowany dwupiątrowy dom z drewnianemi przy nim budowami i znaydującą się pod onym domem i podworzem ziemią; dla tego życzący kupić zechcą przybydź do Gubernialnego Rządu dla targow na terminy, pierwszy 18, drugi 19 i trzeci 21, a dla przetargu 22 dnia miesiąca decembra teraźnieyszego 1831 roku. Września 25 dnia 1831 roku. (558)

Sekretarz F. Arcimowicz.

Kollegialny Rejestrator Anisimow. (558)

### *Licytacya.*

1. W Domie Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności będzie wyprzedawać się z publiczney licytacyi pozostałość po zeszłym Janie Bagińskim byłym Oficyaliście przy sklepie ubogich, składająca się z garderoby, bielizny i dalszych rzeczy. Zacznie się wyprzedawać dnia 6 teraźnieyszego miesiąca o godzinie 10 ranney.

Временный Полицмейстеръ Подполковникъ Рушковски. (542)

### *Lekcye Spiewow.*

1 Chcąc odpowiedzieć żądaniu wielu osób, zamiarem jest moim dla upowszechnienia sztuki spiewania, a razem zmnieyszenia kosztu na naukę, odkryć lekcye spiewów, które brać mogą wiele razem osób, w następnym składzie.

Dwa będą oddziały: pierwszy, dla poczynających; drugi, dla tych którzy z początkami są obeznani.

W pierwszym oddziale, będą dawane pierwsze zasady sztuki śpiewania, i podług zdolności coraz daley rozwijane.

W drugim oddziale, wprawiać się będzie, w tak koniecznie potrzebne nót czytanie, i w mnogo-głośne śpiewanie np. duetow, quartetow, quintetow i chorów.

Zebrania się będą wieczorami w mieszkaniach osób uczęstnictwo mających na przemiany, pod dozorem rodziców lub gowernantek.

Sześć osób stanowić będzie każdy oddział. Każda lekcya trwać ma dwie godziny. Cena za to jest tak mała postanowiona, że mniey dostatnie osoby mogą znaleźć sposobność głos, zdatność i talenta swoje wydoskonalić, według prawdziwey doświadczoney i naylepszey methody.

Jak są użyteczne i przyjemne takowe zebrania się, dowodzi, iż wszędzie za granicą po większych nieco miastach, takowy sposób jest użyty dla upowszechnienia sztuki śpiewania.

Jeżeli w jednym lub drugim oddziale zbierze się liczba osób oznaczona, to się upraszą o zawiadomienie niżey podpisanego, mieszkającego w oficynie domu Ogińskich przy Rudnickiey ulicy, dla bliższego umówienia się o warunkach. V. Bianchi. (557)

Полицмейстеръ Рушковскiй.

DODATEK

## OGŁOSZENIA.

2. Magistrat Miasta Wilna, wspólnie z Urzędnikiem powiatowym, przywoławszy na dnia 25 miesiąca Septembra idącego roku Sprawę Exdywizorską obywateli Wileńskich Opitzow, oną dla przygotowania się stron do dnia 15 miesiąca oktobra, odroczył; powodem czego, wzywa wszystkich kredytorów i debitorów rzeczonych Opitzow, ażeby pierwsi dla objawienia swych stosunków, a drudzy dla przyniesienia usprawiedliwienia, w oznaczonym terminie ze wszelką gotowością stawali, pod utratą w przeciwnym razie rzeczy. Datt. roku 1831 Septembra 28 dnia.

Jerzy Urbanowicz R. M. W. (534)

---

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski, wyrokiem remissyynym Sądu Główne go 2go Departamentu Obwodu Białostockiego, w dniu 5m xbra przeszłego 1830 roku zapadłym, na usatysfakcyonowanie z Hrabstwa Siemiatycz Wierzycieli JW. Meyznera przeznaczony— Ustanowiwszy w dniu 1 maia r. b. Juryzdykcyą swoią w fundum dóbr Siemiatycz, w Obwodzie Białostockim, Powiecie Drohickim położonych— Dobra takowe stosownie do wyroku remissyynego Sądu Głównego, przy possessyi JW. Meyznera, z warunkiem zaspokoienia długu skarbowego, na nich liczącego się, zostawił, pomiar sytuacyy ziemnych WW. Komornikom, a zinwentowanie wszelkiey, massę konkursową składaiącey własności, wydelegowanym z koła swego Urzędnikom, dopełnić poruczył— Nadto JW. Meyznera i wzaiemnie iego kredytorów i pretensorów, pierwszych do komportacyi dowodów, wyświetlaiących też massę, a ostatnich do skomportowania wszelkich probacyów i dowodów, wyświetlaiących ich pretensye, zobowiązał, też komportacyą w Aktach Sądu Cywilnego Bielskiego i Drohickiego Powiatów, nieodmiennie w dniu 3 9bra r. b. spełnić nakazał, i persystencyą oney dwómiesięczną zakreślił — Akta inkwizycyi, kalkulacyi i weryfikacyi, pomiędzy Budziszewskiemi, a JW. Meyznerem, stosownie do wyroku remissyynego Sądu Głównego, przeznaczył, i takowe Akta, w komplecie z dwóch Członków złożonym, na dniu 12tym januaryi przyszłego 1832 roku w fundum dóbr Siemiatycz, i pod obecnością stron wyexpedyować postanowił— w końcu na zdecydowanie ostateczne wszelkich do massy konkursowey i wzaiemnych pretensyy, za termin, dzień pierwszy maia przyszłego 1832go roku przeznaczył— W skutek więc wymienionych postanowień, iżby WW. Tomasz Budziszewski, lub jego Sukcessorowie, a także Sukcessorowie Jana Budziszewskiego do Aktów inkwizycyi, kalkulacyi i weryfikacyi pomiędzy niemi, a JW. Meyznerem przeznaczonych i w dobrach Siemiatyczach na dniu 12 januaryi 1832 roku expedyować się maiących— sami, lub przez swych plenipotentów z wszelką gotowością stawili się— Osobno zaś wszyscy Kredytorowie i Pretensorowie JW. Meyznera, niemniey też wzmienieni Budziszewscy, i sam JW. Meyzner, w dniu 1 maia 1832 roku z ogólném przełożeniem i udowodnieniem swych pretensyy stawali, Sąd Exdywizorski ninieyszém ich wzywa, pod rygorem ammissyi, która na wszelkie nieobjawione w tym ostatecznym terminie pretensye rozciągniętą będzie. Datt w Siemiatyczach 1831 roku mca maia 5 dnia.

B. Marszałek Ptu Sokolskiego i Kawaler Terpiłowski Exdywizor Prezyduiący.

B. Prezydent Białostockiego Głównego Sądu 2go Departamentu i Kawaler Stanisław Ołdakowski Exdywizor.

Józef Kamiński b. Assessor Sądu Głgo 2 Departamentu Guber. Grodzień. Exdywizor.

B. Sędzia Sądu Cywil. Białost. i Sokol. Powiatów Jan Sakowicz Exdywizor.

B. Sowietnik Departamentu 1go Obwodu Białostockiego i Kawaler Jerzy Sopoćko Exdywizor. Wróblewski Regent Exdywizorski. (530)

---

### *Przedaż.*

5 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się: iż na uzyskanie roztraconey przez byłego Mińskiego Powiatowego Kaznaczeia, Radzcę Honorowego i Kawalera Jana Stefana syna Suitkę skarbowey summy i maiątku, przedawać się będzie, w tym Rządzie z publicznego targu przynależący do niego Snitki folwark Tiwoli, bez włościan, wystawiony za miastem Mińskiem na mieyskiey ziemi, za którą płaci się corocznie czynszu po 205 rubli assygnacyami, z drewnianym budynkiem, ocenionym 400 rubli i innėm ekonomicznėm zabudowaniem, meblami i gospodarskiemi rzeczami, ocenionemi 320 rubli 4 kop., owocowemi drzewami, ocenionemi 67 rubli 20 kop., i zasianém ozimém zbożem, jakowego folwarku szczegółowy inwentarz z oceną objawiony będzie kupuiącym przy targach— Zaczém życzący kupić takowy folwark, maią przybyć do tego Rządu na targi na terminy: pierwszy 2 pazdziernika, drugi 4 listopada, a trzeci ostateczny 15 decembra teraznieyszego 1831 roku. Września 21 dnia 1831 roku.

Sowietnik D. Czerniajew.

W obowiązku Sekretarza Petrylewski.

Gubernialny Sekretarz Łaski. (528)

---

### *Obwieszczenie.*

3 Mam honor ninieyszém obwieszczeniem zawiadomić Szanowne Osoby z Prowincyi, zaszczycaiące mnie kilkanaście lat zaufaniem w kupowaniu z magazynów moich herbaty, że ja świeżo odebrałem z Niżegorodzkiego Makarjewskiego jarmarku z zamiany teraznieyszego roku osobliwszą partyą świeżey Chińskiey herbaty, jako to: czarney ordynaryyney, wyższego gatunku ordynaryyney, w papierowych pudełkach, skwozniki, kwiecistey, lansyny, białey z przyiemnym zapachem, chańskiey i aromatney bukietowey — także zieloney, lanzowey, chałutońska nazywaiącey się, bukietney i innych wszystkich wiadomych nażwisk Chińskiey familiyney herbaty gatunków, jakowe rekomenduiąc z osobliwszey dobroci i smaku, dołączam przy ninieyszém obwieszczeniu Preis-Kurant z pokazaniem samey dogodney i umiarkowaney ceny. Po dozwoleniu teraz przyięcia w Pocztamcie posyłek, naypowinniey proszę Osoby z Prowincyi, wypisuiące z magazynów moich herbatę, adressować na imie moie podobne poprzedniczym poruczenia: każda rekwizycya będzie nayakuratniey i bez zwłocznie zaskutecznioną z piérwszą pocztą; magazyny zaś moie znayduią się w St. Peterzburgu na Newskim prospekcie: 1szy przy Kazańskim moście w narożnym domie PP. Engelhardów, pierwey byłym Kusownikowa. 2gi także na Newskim prospekcie, naprzeciw Admiralicyi i Hôtel Londona w narożnym domie wolnego JEGO CESARSKIEY

MOŚCI Ekonomicznego Zgromadzenia, i 3ci na Newskim prospekcie a Sadowey ulicy naprzeciw małego teatru w narożnym domie JW. Senatora Baranowa.

## Preis-Kurant.

| *Czarney Herbaty.* | Cena za funt. Assygnacyami. R. | K. |
|---|---|---|
| Ordynaryyney . . . . . . . . | | |
| Ordynaryyney wyższego gatunku . | 5 | 50 |
| Familiyney wyższego gatunku, w papierowych pudełkach . . . . | 6 | 50 |
| Familiyney prawdziwey Majukon . | 7 | — |
| Skwoznicznoy, Chy-syn-czen Tumy nazywaiącey się . . . . . . | 8 | — |
| Kwiecistey Ko-chu-syn Dzy . . . | 9 | — |
| Kwiecistey Jun-sun-czo Dzy . . . | 10 | — |
| Kwiecistey My-ju-kon Dzy . . . | 11 | — |
| Lansyn, czyli pachniącey prawdziwey Wan-zun-czo Dzy . . . . . . | 12 | — |
| Lansyn, czyli pachniącey Cha-ten-czuan Same . , . . . . . . . | 14 | — |
| Lansyn, czyli pachniącey Wan-syn-czuan Pecha . . . . . . . . | 16 | — |
| Lansyn, wysoki gatunek Su-fa-czen Pecha . . . . . . . . . . | 18 | — |
| *Chańska wysokiego gatunku i biała herbata bukietna.* | | |
| Z Fuzy Pozi-A-dzy Lozana Ososka . | 20 | — |
| Z Fuzy Tia-y-mo-sy trzech Liliy . | 25 | — |
| Tuczańskiey Aromatuey, osobliwszey dobroci, Bukieta Lozana nazywaiącey się . . . . . . . . | 30 | — |
| Tuczańskiey, szczególnieyszy bukietny gatunek, w ołowianych bańkach, w kwiecistych lakierowanych pudełkach . . . . . . . , . | 50 | — |

Po sztucznie Laysyny i wysokiego gatunku białey Chańskiey, w pudełkach prawdziwego Chińskiego upakowania lakierowanych, kwiecistych, w xiążkach, w cynowych bańkach, od iednego do 2, 3, 4, 5 i 10 fontów, ceną od 50 do 200 rubli za pudełko.

| *Zielona Herbata.* | R. | K. |
|---|---|---|
| Lanzowey . . . . . . . . . | | |
| Żemczużney Chałutuńskiey . . . | 8 | — |
| Zemczużney lepszego gatunku . . | 10 | — |
| Czyn-Howskiey wyższego gatunku . | 12 | — |
| Czyn-Czay, czyli Żułan . . . . | 15 | — |
| Tuczańskiey, złoto-kolorowey, osobliwszey dobroci gatunek, zowiący się Bukiet Kułan Fyniy . . . . | 40 | — |

Osoby z Prowincyi, chcące wypisywać herbatę, raczą odezwy swe adressować w wyżey poiaśnione magazyny, podług poszczególnioney w Preis-Kurancie gatunkom ceny, dołączaiąc na odsyłkę pocztowe pieniądze w miarę odległości mieysca — naysolenniey ręczę: że rekwizycye będą uskuteczniane z pierwszą pocztą — w umyślnie przygotowanych dla odsyłki pudełkach.

Michał Janow syn Borsukow — St. (551) Peterzburski 1ey Gildyi Kupiec.

---

3 Prowiantska Kommissya rezerwowych woysk nininieyszém ogłasza: iż na dostawę prowiantu dla zaopatrzenia od 1 lipca 1832 po 1 lipca 1833 roku, wóysk znayduiących się w Ekaterynosławskiey Gubernii na prawey stronie Dniepru, w Powiatach Ekaterynosławskim i Wierchniedniepro wskim, naznaczaią się w Ekaterynosławskiey Izbie Skarbowey stosownie do 61 § Naywyżey utwierdzoney 17 dnia października 1830 roku Ustawy, targ 10 i przetarg 14 dnia następniącego miesiąca decembra.

Ilości produktów, potrzebowanych w dostawie, objawione będą przed targami wcześnie; wedle teraznieyszych zaś pomiarkowań uczynią mąki i krup do 17,000 czetwierti; magazyny, do których dostawa onych naznacza się, są: Ekaterynosławski, Wierchniedniepro wski, i Nikopolski; kondycye, na mocy których powinna odbywać się dostawa tych produktów, objawione będą w Ekaterynosławskiey Izbie Skarbowey przed rozpoczęciem targu i przetargu.

Na wyżey wyrażone terminy wzywaią się życzący do dostawy z ewikcyami naznaczonemi pomienioną ustawą 17 pazdziernika 1830 roku na trzecią część podradu i na ubezpieczenie zadatku osobno.

Tymczasem uprzednio Prowiantska Kommissya rezerwowych woysk obwieszcza, iż życzącym zostawia się do woli, podjąć się dostawy w takiey ilości, w jakiey kto sam zechce i ubezpieczy akuratność oney ewikcyami, jakie są dozwolone przytoczoną wyżey ustawą; że tym co się zobowiążą opłata pieniędzy uskuteczniać się będzie akuratnie na terminach w umowach bez naymnieyszego zatrzymywania i zwłóki, w tych mieysoach, gdzie sami podradczycy zażądaią, i że przy odbieraniu dostarczanych produktów zachowywana będzie naysurowsza sprawiedliwość, i zgoła nie będą miały mieysca nietylko ucisk, ale i naymnieysza próżna zwłóka.

Zarządzaiący Kommissyą Betuliński.
7mey Klassy Prochorow.
7mey Klassy Sawicki.
8mey Klassy Śpirowski. (531)

---

### *Uwiadomienie.*

Expedycya Gazetna Pocztamtu Litewskiego uwiadamia, iż można prenumerować na gazetę Kuryera Litewskiego, kwartałowie, licząc kwartał od dnia 1go października do końca roku bieżącego, za cenę zwyczayną, to jest; rub. sr. trzy kop. piędziesiąt.

Względem Dziennika Medycyny, Chirurgii i Farmacyi poźniey będzie uczynione uwiadomienie.

---

Od dnia 1go teraźnieyszego miesiąca Października zaczęła się mieyscowa prenumerata na ostatni roku bieżącego kwartał gazety Kuryera Litewskiego. Cena zwyczayna r. 2 k. 25.

| | *Czas Obserwacyi.* | *Wysokość Barom.* | *Wys. Ther. Réau.* | *Wiatr.* | *Stan powietrza.* |
|---|---|---|---|---|---|
| *Obserwacye meteorologiczne.* | d. 2 godz. 2 wiecz. | 28 cal. 0 lin. 2 lin. | + 15 stopni. | Południowy. | Pogoda. |
| | d. 3 — — — | 27 — 11 — 6 — | + 14½ — — | Zachodni. | Pogoda. |
| | d. 4 — — — | 27 — 9 — 7 — | + 13¼ — — | Połud.-Zach. | Pogoda. |
| | d. 5 godz. 6¾ rano. | 27 — 8 — 6 — | + 9 — — | Połud.-Zach. | Pochmurno. |

*Drukarnia A. Marcinowskiego.*
DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1831. d. 5 Października.
CENZOR *Leon Borowski.*